צד: שתי הלחם פרק אחד עשר מנחות

עין משפט נר מצוה

ד א מי״י פ״ה מהלכות תמידין ומוספין הל׳ ט:

לעזי רש״י

קוויש״ט [קוויש״ט]. סירה קטנה.
פירקיש [פורקיש״ט]. קלשונים.
צירקל״א. חישוק.

שיטה מקובצת

(חידושי רגמ״ה)

כמין תיבה פרוצה. שניטל הקיר העליון מהדפנות של ארכה (שמכאן) ומכאן ולא נשאר (כי אם) התחתונה (והדפנות) של רחבה וכך (לחם) הפנים מקפלין בראשי (מכאן) ומכאן: ספינה רוקדת. שהיא (חדא) (חדה) (מלמעלה) (מלמטה) וראשיה משפעין ועולין למעלה. ובאמצע נמוכה: בשלמא למ״ד כמין תיבה פרוצה היינו דהוי יתבי הבזיכין על גבי הלחם כמה שהלחם שוה: אלא למ״ד כמין ספינה רוקדת שהיה לה בית קבול (וחדא) (וחדה) הוה (למטה) היכי הוו יתבין הבזיכין בתחתית הלחם. ונמצאו שלא היו נוגעין באמצע בתחתית הלחם: מקום עביד להו. שוה בתחתית כדי מקום ישיבת הבזיכין: בשלמא למ״ד כמין תיבה פרוצה היינו דהוו יתבי קנים שכין לחם ללחם בעובי מה שנקפל למעלה שהיה רוחב א) (השלחן) כרחבו של (הלחם): אלא למ״ד כמין ספינה רוקדת. היכי הוו יתבי קנים על גבי ראשי הלחם שהן חדין: מורשא עביד להו. לסוף הראשון (והיה) מדביק חתיכת בצק (שיהיה שוה) באמצע ועליהם הקנים שוכבין: בשלמא למ״ד כמין תיבה פרוצה היינו דסמיכין ליה סניפין ללחם שקפול הלחם עד קצה רוחב השלחן הוא והסניפין על הארץ הם עומדים ונוגעים בכל קפול הלחם עד למעלה וסומכין אותם: אלא למ״ד כמין ספינה רוקדת היכי סמכי הקנים את הלחם דאינם נוגעים על פני כל הקיפול אלא לקצות הלחם: דעגיל להו. לסניפין ב) כוסין עד יגעו כמין סורקולא ואותו עגול קאי תחת שיפועו של לחם לכל קפול הלחם ועומדין הסניפין על השלחן הלחם מעמיד את הסניפין על השלחן והסניפין מעמידין קיפולי הלחם: היינו דבעינן סניפין. (כהלחם) (כי הלחם) אחד על חבירו שלא ידחוק ראשי חתך הלחם לתרץ: סניפין למה לי. והלא קיפולו ישר ואינו משופע ולא ידחוק אחד את ראש חבירו לתרץ שקיפולו שוה: ודאי למ״ד כמין תיבה פרוצה לא היו צריכין סניפין למסמכינהו אלא משום הכי היו סניפין שהם מפרצלין שעל גבי פיצולין מכאן ומכאן מתוחים הקנים ולא על גבי הלחם ממש כדי שלא יפרוס הלחם שאילו לא היו הסניפין הסומכין את הלחם הקנים: אגב יוקרא דלחם תלתי. היה נופל התחתונה תלתי תלתי: סניפין על גבי השלחן מונחים. שהיה כופף ראש הסניף תחת שיפוע הלחם שיעמדו סניפין בו: הלחם מעמיד את הסניף שיפרעו מהדק ויליו על השלחן והסניף מעמיד את הלחם שלא יפרוס. (עי״ל הנמ״ה): ג) רוקדת שקורין קוויש: ד) פרוצה ושהיו הדפנות ארוכות: ה) הלחם ראשו של קנה על: ו) תיבת של נמחק: ז) סניפין של זהב: ו) שהלחם נתון ארכו: ו) פרוצה שהדפנות: ח) בקרקע אצל השלחן: ט) באותם פיצולין: י) לחם ואיך יכולים: יא) מיעגל שאין: יב) ישב עליו: יג) סניף והסניף מעמיד את הלחם כדאמרן: יד) שלא יהו נוגעין ס״א נוטין כל כר׳ ג״א נוגעין כל עיקר ברוסן:

א) תולי ל״ל הקיפול וכ״ה בהגמ״ה. ב) תולי ל״ל והיו כפופין כדי שיגעו ללחם ועפ״ז כמין ליקלא ותוכו עיגול קלי וכו׳

כמין תיבה פרוצה. דשולחן דחכו ממשה לרבי יהודה (לקמן דף לו.) ומשה לרבי מאיר ולחם ארכו עשרה ורחבו חמשה ונותנין ארכו כנגד רחבו של שולחן וקופל לרבי יהודה טפחיים ומחצה ומחצה מכאן וטפחיים ומחצה מכאן ולרבי מאיר טפחיים מכאן וטפחיים מכאן נמצא שהיה כמין תיבה פרוצה כ׳ דפנות זו כנגד זו וטוליים רחבין ופרוצה מלמעלה כמין ספינה רוקדת ואין לה שוליים אלא מלמעלה רחבה ומלמטה כלה והולכת עד כאצבע ושני ראשיה מדין והולכין וגבוהין מלמעלה ואין נוגעין במים כך פי׳ בקונטרס ומתוך פירושו נראה דפתות הלחם [1] מלמטה ושני ראשין מדין כספינה המדה בראשה ובסופה כדי לרוח מהרה כך הלחם מד בראשו [2] ובסופו (של מד) לד אורך השולחן ולהכי פריך למאן דאמר כמין ספינה רוקדת היכי יתבי קנים הלא ראשן מדין ואין יכול ליגע שם אלא קנה אחד באמצעיתו ואע״פ שהיו שם ד׳ סניפין של זהב מפולגין בראשיהן כדי לקבל ראשי קנים מ״מ נעגין שיהא [3] לחם מטאן חזק באמצעו שלא יתפקפלו מכובד הלחם ומה שנייר בקונטרס צורתו כזה הם המידודין שבראשו ובסופו של אורך השולחן ולד רוחבן שהיו דופני הלחם מתריכין ומרחיבין בענין זה שכופפין לגד ראשו ולכך מפרש לקמן דסניפין עגיל להו מיעגל אכל גובה הלחם [4] מאמצעית לא היה הולך ומגביה בשיפוע מכאן ומכאן עד שהיה הולך ומרחיב עד ה׳ טפחים והם השוליים הממלאים רחבו של שולחן [5] ואחד כופל מכאן ומכאן כמו דופן זקוף לר׳ יהודה טפחיים ומחצה ולר׳ מאיר טפחיים כזה* אבל מה שפי׳ בקונטרס ושני ראשיה מדין והולכין וגבוהין למעלה ואין נוגעין במים אם רוצה לומר כעין פפיונות שלנו שראשו וסופו משופע והולך ואינו נוגע במים נמצא דכי מסדר ליה ללחם על השולחן לא יתיב לחם אקנים המונחים בראש הלחם ובסופו דלא יתיב אלא אקנה אחצעי בלחודיה ויש מפרשים דהיינו הא דפריך אלא למאן דאמר כמין ספינה רוקדת קנים היכי הוו יתבי כלומר היאך היה יושב הלחם על הקנים פירוש היכי הוו יתבי קנים [6] כמשפטו שיהא הלחם עליהם ומשני מורשא עביד להו שהיה מדביק בצק בשולי הלחם מתחתיו בחודו שלמטה כדי שישען על הקנים ואין הלשון משמע כן כלל לפיכך נראה שהלחם בראשו ובסופו שכלפי אורך השולחן אין הולך ומשפע כלל אלא זקוף ולא״ת למאן דאמר כמין ספינה רוקדת היכי מיפרשא מתני׳ דלחם הפנים ארכו עשרה ורוחבו חמשה וקופל לר׳ יהודה טפחיים ומחצה מכאן וטפחיים ומחצה מכאן ולרבי מאיר טפחיים דכיון דלמעה כלה והולך עד כאצבע היכי תנן נמצא ארכו ממלא רחבו של שולחן הא מסר ליה מה ששולו הולכין וגבוהין מאמצעיתו מכאן ומכאן דכי פשטת ליה קממלא ליה ותו לא וכי משפעת ליה מסר ליה פורתא ושמא ההוא פורתא לא משיב ועוד קשה הא דאמר רבי יוחנן (לקמן ד׳ לו.) לדברי האומר טפחיים וממחה קופל נמצא שולחן מקדש ע״ז טפחים למעלה הא גבוה טפי לרבי יוחנן גופיה כיון דאמר כמין ספינה רוקדת ולריך לומר דלא הוי טפח ואמרינן לקמן כיון דלא הוי טפח לא קמשיב ודוחק הוא שהרי ששה לחמים היו זה על גב זה ואי לכל חד וחד לא סליק שתות טפח מאי קא פריך למ״ד כמין ספינה רוקדת היכי יתבי בזיכין הא אין משפיעין השוליים אפילו שתות טפח וי״ל דאפילו הכי משמע ליה דלא יתבי בזיכין שפיר דבעינן [7] שלא יהו נוגעין כל עיקר ולא״ת אכתי הרי לחם הפנים נפרק בל שעה (דף מ.) נמצא שולחן מקדש עוכא וי״ל דאותו עוכי טפח היה בתוך הקיפול שהקיפול טפחיים ומחצה לרבי יהודה או טפחיים לרבי מאיר: **דסמכי** ליה סניפין דלחם. נראה דסניפין רחבין חמשה כרחבו של לחם ומפולגין בראשיהן [8] דאמר רבי יוחנן בראשיהן בתותם פיצולין ולפי׳ זה היו הפיצולין זה למעלה מזה לר׳ יהודה טפחיים ומחצה ולרבי מאיר טפחיים במדת גובהו של לחם ואפשר דאותן פיצולין היו כעין פגימות לראשי הסניפין כמדת עובי הקנה ותימה דבמתני׳ תנן (לקמן דף לו.) ד׳ סניפין של זהב היו שם מפולגין בראשיהן כדי שיהו סומכין בהן את הלחם וכן קתני לקמן בברייתא שבהם סומכין את הלחם ואין מזכיר בשום מקום בלל נתינת ראשי הקנים משמע דלא בעי העמדה אלא ללחם התחתון המונח על טהרו של שולחן ובתוספתא (פי״ח) נמי תניא ד׳ סניפין היו שם שבהן סומכין את הלחם משמע חלה התחתונה דווקא ולא אפשר להיות בלל לאאן דאמר כמין ספינה רוקדת: **תלה.** כמו נפל תולי תולי דפרק אלו טרפות (חולין דף נג.): **כמין תיבה פרוצה.** שניטל כיסויה ושתי דופנותיה זו כנגד זו כך הלחם היו לו ב׳ דפנות ושוליים רחבים כזה: **כמין ספינה רוקדת.** א) קוויש״ט ואין לה שוליים אלא מלמעלה רחבה ומלמטה כלה והולכת עד כאצבע כזה וכ׳ דאשיה מדין והולכין וגבוהין למעלה ואין נוגעין במים. ולהכי קרי לה רוקדת שמרקדת והולכת מהר: **היינו דיבכי בזיכין.** של לבונה בתוך לחם הפנים כדכתיב (ויקרא כד) על המערכת לבונה זכה דהוחיל והשוליים רחבים היו יושבים הבזיכין עליהם יפה: **אלא למאן דאמר כמין ספינה רוקדת היכי יתבי בזיכין.** הא אין לו שוליים: **מקום הוה עביד להו.** בעוביו אחד הדפנות היה מתקן להן בית תושבי לגד אורך כ׳. ל״ק. ה) משאן של לחם חזק. ל״ק. ו) מתאמצית היה הולך. ל״ק. ז) ל״ש ואמ״ש כיפל וכו׳. ל״ק. ח) ל״ק. ט) ל״ש דאשיה מדין. ואולי יש לגייר כך:

סניפין

ה) ל״ל פיצולו. ו) ל״ל מלמעלה וגי׳ הל״ק עד למעלה. ז) וחד בפיפו לגד אורך כ׳. ל״ק. ח) משאן של לחם חזק. ל״ק. ט) מתאמצית היה הולך. ל״ק. י) ל״ש ואמ״ש כיפל וכו׳. ל״ק. כ) ל״ש דאשיה מדין. ואולי יש לגייר כך:

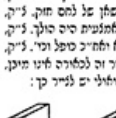

ה׳ טפחים

ל) כמשפטו. ל״ק. מ) דאמרינן לקמן פי׳ בקונטרס דהיינו שלמטה. ל״ק.

רבינו גרשום

כמין תיבה פרוצה. שניטל הקיר העליון ושתי קירות רחבה כעין זה כך לחם הפנים מקפלין אותו מלמעלה בראשי מיכן ומיכן: ספינה רוקדת. שהיא חדה מלמטה וראשיה משופעין ועולין למעלה ובאמצע נמוכה: בשלמא למ״ד כמין תיבה פרוצה היינו דהוו יתבי בזיכין בתחתית הלחם ונמצאו שלא היו נוגעין באמצעו לתחתית הלחם: מקום עביד להו שוה בתחתית כדי מקום ישיבת הבזיכין: בשלמא למאן דאמר כמין תיבה פרוצה היינו דהוו יתבי קנים. שכין לחם ללחם על גבי מה שנקפל למעלה שהיה רוחב הקפול כרחבו של לחם: אלא למאן דאמר כמין ספינה רוקדת היכי הוו (יתבי) קנים על גבי ראשי הלחם שהן חדין: מורשא עביד להו. לסוף הראשון (והיה) מדבק חתיכה בצק דקה באצבע ועליהן הקנים שוכבין: בשלמא למאן דאמר כמין תיבה פרוצה היינו דהוו יתבי קנים. שכין לחם ללחם על גבי מה שנקפל למעלה שהיה רוחב הקפול כרחבו של לחם: אלא למאן דאמר כמין ספינה רוקדת היכי הוו (יתבי) קנים על גבי ראשי הלחם שהן חדין: מורשא עביד להו. לסוף הראשון היה מדבק חתיכה בצק דקה באצבע ועליהן הקנים שוכבין: בשלמא למאן דאמר כמין תיבה פרוצה היינו דסמכי ליה סניפין ללחם שקפול הלחם מקצה רוחב השלחן הוא והסניפין על הארץ הן עומדין ונוגעין בכל קפולי הלחם עד למעלה וסומכין אותן: אלא למאן דאמר כמין ספינה רוקדת היכי נוגעין על פני כל הקפול אלא לקצות הלחם: דעגיל להו לסניפין (וסמנין) (כדפסן) כדי שיגעו לכל קפול הלחם ועומדין הסניפין על השלחן והלחם והסניפין מעמידין קיפולי מעמיד הסניפין על השלחן והסניפין מעמידין קיפולי הלחם כעין זה: היינו דבעינן סניפין. כשהלחם אחד על גבי חברו שלא ידחוק ראשי החתין לתרץ: סניפין למה לי והלא קיפולו ישר ואינו משופע לא ידחוק אחד ראש חברו לתרץ שקיפולו שוה: ודאי למאן דאמר משום תיבה פרוצה לא הוו צריכי סניפין למסמכינהו אלא משום הכי הוו סניפין שהן מפוצלין שעל גבי פצולין מיכן ומיכן מתוחין הקנים ולא על גבי הלחם ממש כדי שלא יפרוס הלחם שאילו היו הסניפין שסומכין הלחם והקנים: אגב יוקרא דלחם תלתי תלתי: סניפין על גבי השלחן מונחין. שהיה כופף ראש הסניף תחת שפוע הלחם שיעמדו בו הסניפין: הלחם מעמיד את הסניף. ששפועו מהדק רגליו על השלחן והסניף מעמיד הלחם שלא יפרוס:

מסורת הש״ס

ג) בסברין עכן אלה נרים אלה וכן ני׳ הילקוט ס׳ תרומה דמן שמעון. ב) דאמר אחד על דומן זה וראמר אחמר על. ל״ק. ג) ל״ש פני. ד) ל״ל זה קשה. שהרי מנחה שלמ״ד כפפיה נשאר הסניפין היו עומדים על גבי הטולחן. ואולי יש לגייר כך:

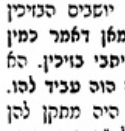

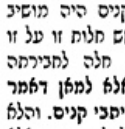

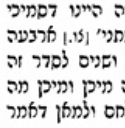

רבי חנינא אמר [א]כמין תיבה פרוצה ר׳ יוחנן אמר כמין ספינה רוקדת בשלמא למאן דאמר כמין תיבה פרוצה היינו דהוו יתבי בזיכין אלא למאן דאמר כמין ספינה רוקדת היכי הוו יתבי בזיכין מקום עביד להו בשלמא למאן דאמר כמין תיבה פרוצה היינו דהוו יתבי קנים אלא למאן דאמר כמין ספינה רוקדת היכי הוו יתבי מורשא עביד להו בשלמא למאן דאמר כמין תיבה פרוצה היינו דסמכי ליה סניפין ללחם אלא למאן דאמר כמין ספינה רוקדת היכי סמכי ליה סניפין ללחם דעגיל להו מיעגל בשלמא למאן דאמר כמין ספינה רוקדת היינו דבעינן סניפין אלא למאן דאמר כמין תיבה פרוצה סניפין למה לי אגב יוקרא דלחם [ב]תלה בשלמא למאן דאמר כמין ספינה רוקדת סניפין על גבי שלחן מונחין אלא למ״ד כמין תיבה פרוצה סניפין היכא מנח להו אארעא מנח להו אין דאמר רבי אבא בר ממל לדברי האומר כמין ספינה רוקדת סניפין על גבי שלחן מונחין לדברי האומר כמין תיבה פרוצה סניפין ע״ג קרקע מונחין כמאן אזלא הא דא״ר יהודה הלחם מעמיד את הסניפין והסניפין מעמידין את הלחם כמאן דאמר כמין ספינה רוקדת

מיתיבי

כמין תיבה פרוצה. שניטל כיסויה ושתי דופנותיה זו כנגד זו כך הלחם היו לו ב׳ דפנות ושוליים רחבים כזה: **כמין ספינה רוקדת.** א) קוויש״ט ואין לה שוליים אלא מלמעלה רחבה ומלמטה כלה והולכת עד כאצבע כזה וכ׳ דאשיה מדין והולכין וגבוהין למעלה ואין נוגעין במים. ולהכי קרי לה רוקדת שמרקדת והולכת מהר: **היינו דיבכי בזיכין.** של לבונה בתוך לחם הפנים (ויקרא כד) על המערכת לבונה זכה דהוחיל והשוליים רחבים היו יושבים הבזיכין עליהם יפה: **אלא למאן דאמר כמין ספינה רוקדת היכי יתבי בזיכין.** הא אין לו שוליים: **מקום הוה עביד להו.** בעוביו אחד הדפנות היה מתקן להן בית תושבי לגד אורך כ׳. ל״ק. ה) משאן של לחם חזק. ל״ק. ו) מתאמצית היה הולך. ל״ק. ז) ל״ש ואמ״ש כיפל וכו׳. ל״ק. ח) ל״ש דאשיה מדין. ואולי יש לגייר כך:

ה׳ טפחים

ל) כמשפטו. ל״ק. מ) דאמרינן לקמן פי׳ בקונטרס דהיינו שלמטה. ל״ק.

רבינו גרשום
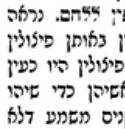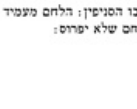
כמין תיבה פרוצה. שניטל הקיר העליון ושתי קירות רחבה כעין זה כך לחם הפנים מקפלין אותו מלמעלה בראשי מיכן ומיכן: ספינה רוקדת. שהיא חדה מלמטה וראשיה משופעין ועולין למעלה ובאמצע נמוכה: בשלמא למ״ד כמין תיבה פרוצה היינו דהוו יתבי בזיכין בתחתית הלחם ונמצאו שלא היו נוגעין באמצעו לתחתית הלחם: מקום עביד להו שוה בתחתית כדי מקום ישיבת הבזיכין: בשלמא למאן דאמר כמין תיבה פרוצה היינו דהוו יתבי קנים. שכין לחם ללחם על גבי מה שנקפל למעלה שהיה רוחב הקפול כרחבו של לחם: אלא למאן דאמר כמין ספינה רוקדת היכי הוו (יתבי) קנים על גבי ראשי הלחם שהן חדין: מורשא עביד להו. לסוף הראשון היה מדבק חתיכה בצק דקה באצבע ועליהן הקנים שוכבין: בשלמא למאן דאמר כמין תיבה פרוצה היינו דסמכי ליה סניפין ללחם שקפול הלחם מקצה רוחב השלחן הוא והסניפין על הארץ הן עומדין ונוגעין בכל קפולי הלחם עד למעלה וסומכין אותן: אלא למאן דאמר כמין ספינה רוקדת היכי נוגעין על פני כל הקפול אלא לקצות הלחם: דעגיל להו לסניפין (וסמנין) (כדפסן) כדי שיגעו לכל קפול הלחם ועומדין הסניפין על השלחן והלחם והסניפין מעמידין קיפולי מעמיד הסניפין על השלחן והסניפין מעמידין קיפולי הלחם כעין זה: היינו דבעינן סניפין. כשהלחם אחד על גבי חברו שלא ידחוק ראשי החתין לתרץ: סניפין למה לי והלא קיפולו ישר ואינו משופע לא ידחוק אחד ראש חברו לתרץ שקיפולו שוה: ודאי למאן דאמר משום תיבה פרוצה לא הוו צריכי סניפין למסמכינהו אלא משום הכי הוו סניפין שהן מפוצלין שעל גבי פצולין מיכן ומיכן מתוחין הקנים ולא על גבי הלחם ממש כדי שלא יפרוס הלחם שאילו היו הסניפין שסומכין הלחם והקנים: אגב יוקרא דלחם תלתי תלתי: סניפין על גבי השלחן מונחין. שהיה כופף ראש הסניף תחת שפוע הלחם שיעמדו בו הסניפין: הלחם מעמיד את הסניף. ששפועו מהדק רגליו על השלחן והסניף מעמיד הלחם שלא יפרוס: